

HUSZADIK SZÁZADI DOKUMENTUMOK

Z. Tóth Csaba

A XXI. SZÁZAD – 2004-BŐL NÉZVE

A londoni *The Economist* névtelen jövőbelátói különös időutazásra invitálták az olvasókat a rangos gazdasági magazin 1992 évvégi és 1993 újévi, dupla számában (december 26. és január 8.) *A katasztrofális 21. század* című cikkel, amely igen nagy távlatból, 2004-ből tekint vissza századunkra. Szórakoztató fikció a szabadságon lévők számára, vagy nagyon is komolyan veendő figyelmeztetés a politikusoknak, a gazdasági élet szereplőinek, sőt szuggesztió: merre kell mennie a Nyugatnak, hogy mindaz, amit a cikk említ, ne történjék meg vele? Avagy éppenséggel forgatókönyv arról, ami meg fog történni, hogy létrejöhessen a rég megálmodott nyugati világkormány, a cikk szavaival a *Demokráciák Általános Szövetsége*?

Noha az írás tizenkét esztendeje látott napvilágot, érdemesnek látszott lefordítani, mert beletartozik az ismeretlen forrásból, többnyire a nyugati politikát rendkívüli mértékben átható titkos, féltitkos társaságoktól származó közlések sorába, melyek a világtörténelem további menetére vonatkozóan tartalmaznak többértelműségbe – és gyakran cinizmusba – rejtett információkat. Ilyen közlés volt például az ún. Nagy Péter cár végrendelete a 18. század végén (*Országépítő*, 1997/2), vagy a 20. század fordulóján a House ezredesnek, Wilson elnök különleges tanácsadójának tulajdonított *Philip Dru: Administrator*, és két térkép: a londoni *The Truth* magazin 1890. karácsonyi mellékletében szereplő Kaiser's Dream Európa-térképe, valamint száz év múlva, 1990. szeptember 1-én ugyancsak az *The Economist*-ban megjelent *új és pontos világtérkép*, az összeolvasztott Euro-Amerikával, ideológiai-kulturális egységekben tömörített és ezek mentén szétszabdalt földrészekkel, és a közép-ázsiai hatalmi vákuum felé nyugatról tempózó „tengeri kígyóval”. Úgy tűnik, valóban az történik a nagyvilágban, amit ezek a „dokumentumok” sugallnak (lásd még Terry M. Boardman: *Mapping the Millennium*, London, 1998).

A jelentősebb történelmi változások küszöbén az exkluzív társaságok szükségét érzik, hogy útra bocsássanak ilyen közléseket, valószínűleg azért, hogy az általuk tervezett, és természetesen a reális szellemi-politikai erőket, folyamatokat is figyelembe vevő, azokat többszörös áttétellel felhasználó fő irányvonalakról rövid úton hírt adjanak a fontos embereknek, akiket illet, másrészt talán hogy elmondhassák: „mi előre szóltunk”, és még némi becsvágy is hajthatja az ismeretlenségbe burkolózó „tervezőket”. Egyúttal tesztelik a szélesebb közvéleményt, vajon észreveszik-e ezeket a közléseket, s ha igen, milyen reakciókat váltanak ki? Vajon a média-propaganda, vagy egyes, jó előre megtervezett, provokatív események csupán naiv válaszokat szülnek, vagy kételkedni

kezdenek, és kérdéseket tesznek fel az emberek? És ebből következően, milyen más eszközök bevetése válhat még szükségessé?

Ha túl akarunk lépni a naiv szimpátia-antipátia állapotán, ami megakadályozza a hiteles megismerést, ezeket a sajátos, és gyakran nehezen megfogható előrejelzéseket mindenesetre meg kell tanulnunk észrevenni és megfelelően olvasni, amellet természetesen, hogy sokak számára nem kell magyarázni, mi is történik körülöttünk. De hogy ne legyenek kétségeink, mindjárt a 21. századról szóló cikk után, egy *Kis hálózati kalauz* az Illuminátusok Rendjét jelöli meg, mint amely teljes mértékben rendelkezik a hatékonyság ismérveivel: hatalommal, titkos-sággal, szervezetséggel, hiedelmekkel, rituálékkal, és zártkörű-séggel, s amely *azoknak a hálózata, akik futtatják a hálózatokat*. Nyitott kérdés, hogy ez így van-e, vagy sem, hiszen azt is hozzátesszük: *bárki, aki ír a rendről, az vagy hazudik, vagy része egy konspirációnak, ami a megfélemlítésre irányul*.

Az alábbi fordítás mintegy párt alkotva az 1990-es világtérképpel, egyértelműen megelőlegezi Samuel P. Huntingtonnak a szuggesztió határán mozgó forgatókönyvét a hidegháború utáni békétlenség új amerikai doktrínájáról, a civilizációk összeapásáról (*The Clash of Civilizations*). Írásának első változata 1993 nyarán jelent meg a New York-i Council on Foreign Relations (C.F.R.) lapjában, és kapcsolódik Zbigniew Brzezinski *A nagy sakkasztala* című könyvének néhány lényeges mondatjához. Amit még tudhatunk: a történész Carroll Quigley írja a *The Anglo-American Establishment* 138. oldalán, hogy a *The Times* és más lapok mellett az *The Economist* szerkesztőségében is nagy befolyást gyakorolt a Milner/Kerekasztal-csoport, és ugyanő tudósít arról, hogy a C. F. R. is kezdettől fogva befolyásuk egyik fő eszköze. Így a cikk, amely nyomatékosan *az egyik legjobb munkának* nevezi magát a témában, fokozott érdeklődésre tarthat számot. Itt is végigvonnul a W. T. Stead által megfogalmazott ósintrikus elv (*Országépítő*, 2004/1) árnyéka. Az elénk táruló polit-fiction lényege, hogy ismét falra fesse, megidézze az ördögöt, amelyre mutogatva

létrehozható egy újabb nagy szintézis, most már az anglo-amerikai vezetési világkormány – miként a világháborúkra, és az 1917 után gondosan támogatott „rossz fiúkra” hivatkozva meg lehetett teremteni az USA által dominált nemzetközi szervezeteket és az Európai Uniót. A cikk ugyanis újfent azt sugallja, hogy a Nyugatnak egyesítenie kell erőit Amerika vezetése alatt, hogy megbirkózzon a két új óriás – a két új, felhasználandó ördög! –, Kína és az iszlám világ leendő szövetségének fenyegetésével.

A cikk a 21. század *szörnyű eseményeiről* beszél, a gazdasági szabályozások felbomlásáról, nagymérvű elszegényedésről,

a demokrácia vezérlő lámpájának elhomályosulásáról (az I. világháború előestéjén hasonlóan fejezte ki magát Sir Edward Grey a brit parlamentben: *Egész Európa fölött kialudtak a lámpák, és a mi életünkben már nem fogjuk látni a fényüket*). Azután szó van egy feléledő „hipernacionalizmusról”, amely a nemzeti szuverenitás nevében megsérti az emberi jogokat, és egymás ellen fordítja a korábbi nyugati szövetségeket is. A cikk beszél Oroszország további lerombolásáról a kínai-muszlim szövetség által, az „oroszországi káoszról”, „keleti anarchiáról”, menekültek áradatáról, amely ellen a nyugat-európaiaknak legalább akadályt kellene építeniök, *a kelet-európai volt kommunista országok uniós felvételével*. . . Végül úgy tűnik Amerika fogja „felszabadítani” az oroszokat, mint ezt a 2002-ben írott cikk fikatív szerzőinek orosz-amerikai neve mutatja, s az, hogy a „kiadó” a moszkvai *Kalifornia Egyetem* – és nem egy Los Angeles-i Moszkva Egyetem.

Három konkrét okot is megjelölnek, amelyek a demokráciák hanyatlásához vezet(het)nek a katasztrofális 21. században: *a tiszta gondolkodás hiánya* az első, amin a nyugati szövetség felismerésének elmulasztását értik, *a képzelőerő hiánya* a második ok, ami a lehetséges világproblémák fel nem ismerésére vonatkozik, majd harmadik okként *az akarat hiányát* említik, miszerint Amerika nem akarná vállalni a vezetést, belső, társadalmi problémái miatt, és visszaesne az izolacionizmusba.

Mindhárom ok tehát lényegében az atlanti kapcsolatok erősítésének szükségességére utal, aminek hiányában természetesen sötét jövő vár az emberiségre. De a legérdekesebb talán az, ahogy az utolsó fejezetben a cikk írói kifejtik, hogy a hanyatlás mélyen fekvő okai végső soron a felvilágosodás korának eszményeire vezethetők vissza, melyek szerintük hamissá, tévedéssé váltak. Mint a szerzők mondják, a demokráciák azért fognak mélypontra jutni, mert elmulasztottak új egyensúlyt találni az egyéni szabadság és az egyetemes moralitás, szabadság és törvény között. Itt annak tanúi vagyunk, hogy újra a tekintélyelvű állam központi szerepét hangsúlyozzák, hiszen a moralitás megfelelőjeként a következő mondatrészben *törvény* emlegetnek, nem pedig a morális intuíciók kifejtését a szabadságra, önálló ítéletalkotásra és egyben önzetlenségre nevelés által. Ami a morális-szociális strukturák újabb kori defektjeit illeti, az egyensúlyhiány felvetésében van is valami, de miért lett kifejezetten *hamis* az anglo-amerikanizmus mögött állók számára az egyéni vagy nemzeti szabadság és önrendelkezés elve 1990, és leginkább ma, 2001. szeptember 11. után?

Nagy valószínűséggel ugyanazok az okkult társaságok, amelyek eszközként használták a felvilágosodást, hogy aláássák a szellemi-keresztény szemléletet, és az embert megfosztva magasabb rendeltetésétől, emberállattá, embergéppé tegyék, most a szemünk láttára felhagynak a korábbi stratégiával. Miért ez a nagy pálfordulás, amely szinte felhív erre másokat is? Mert a szabadság túlzott hangoztatásával nem teremthető meg semmilyen unió, semmilyen nyugati érdekeket szolgáló absztrakt pénzdiktatúra. Mert a „szabad világ” 1990 előtti nyugati szlogenjét fölülírta az EU-ban, vagy most, a terrorizmus elleni küzdelemben egyre inkább kötelező lojalitás az angolszász világ és nagyralátó céljai iránt.

A Milner-csoport egyik vezető tagja, Lord Lothian a II. világháború kitörése előtt kifejezetten arról beszélt, hogy *az anarchia gyökere a nemzeti szuverenitás*, ezért a megoldást az jelentené, ha a Népszövetséget – melyet *az új világrend kezdé-*

tének nevezett – az európai nemzetállamok továbbfejlesztenék *egy organikus és felbonthatatlan kötelékké ... egy nemzetközösséggé*. Hasonló véleményen volt Lionel Curtis, a csoport Milner utáni vezetője 1945 őszén, aki úgy gondolta, hogy keresztényi dolog feláldozni az egyes országoknak saját nemzeti érdekeiket Anglo-Amerika érdekeiért, melyeket természetesen minden nemzet közös érdekeként állít be: *A világháborúk veszélyét nézetem szerint nem lehet teljesen elkerülni csak egy nemzetközi kormány révén, amelyben részt vesz az Amerikai Egyesült Államok*. Egy évvel korábban, 1944-ben pedig így írt: *a brit demokráciáknak* (beleértve a volt domíniumokat, mint Kanada vagy Ausztrália) *egy unióban kellene egyesülniök Nyugat-Európával a közös biztonság érdekében* (Lionel Curtis: *World War – Its cause and cure*. Oxford, 1945). És lőn az ENSZ, és lőn a NATO, és lőn az Európai Közösség.

Ezzel látszólag ellentétben, a *The Economist* jóslata szerint 2006-ban az utolsó amerikai katona is elhagyja Európát és Ázsiát – amit egy középkori iniciáléhoz hasonló grafika is ábrázol a cikk elején, a hajón távozó Uncle Sammel és a lángokban álló Kelet-Európával. Ha ez nem épp arra akar ösztönözni, hogy itt maradjon az „ideiglenesen” Európában állomásozó amerikai haderő, akkor a kivonásukról szóló ötlet már 1992-ben egy hosszú távú terv része lehetett, és azt is jelentheti, hogy az angolszász-nemzetközi háttérkormány egy adott pillanatban odaveteti Európát a nem kis részben épp általa felheccelt keletieknek, egy új tatárjárásnak. Egyelőre mind Ázsiával, mind Európával kapcsolatban az amerikai kivonulás ellenkezőjét tapasztalni: ezt mutatta már az 1991-es Öböl-háború, és a jugoszláviai háború is módot adott az USA vezette NATO túlméretezett balkáni beavatkozására. A globalizáció főpapjai szükségesnek tarthatnak még egy harmadik nagy világégést, melyet követően az emberek most már egyhangúan áhítozni fognak a cikk végén említett *Pax Democratica* után. Hogy mikor? Mint az írás utal rá, a Föld mai lakosságának mintegy fele, három milliárd ember el fog pusztulni a 21. században. A 30. században azután a maradék 3 milliárd immár könnyen keresi az egyensúlyt értelem és érzelm között. . .

Még több más érdekes felvetés megfogalmazódik az *The Economist* cikkében, melyek elemzését azonban kinek-kinek a képzeletére bizzuk, a felfedezés örömeivel együtt. Egyúttal el is búcsúzzunk a Rhodes-Milner vagy Kerekasztal-csoportoktól, áldásos tevékenységük további ismertetésétől, jöllehet ezt a témát korántsem merítettük ki teljesen. Sorozatunkkal nem akartuk a *clash of civilizations* doktrína egyre pörgőbb malmára hajtani a vizet. Nem állt szándékunkban az sem, hogy lekicsinyeljük tehetséges angol vagy amerikai embereknek a modern korban számos területen játszott pozitív szerepét, hiszen nagyrészt ők is elszenvedői – sőt, gyakran a demokráciáért aggódó kritikusai – vezetőik politikájának.

Bizonyos fokig még elismeréssel is adózhatunk az iránt, hogy a Milner-csoport tagjai oly sikerrel tudtak egy közös célért cselekedni, sőt átadni az iniciatíváikat, az érdekeiket szolgáló integrációs rendszert a körön kívül állóknak. Amellett, hogy ismertetéseinkre okot adtak az *új világrend* alakulásának radikális fejleményei, valamint az Európai Unió keleti bővítése, azért láttuk szükségesnek bővebben, több számon át beszélni erről az igen befolyásos, de még ma is csak kevésbé ismert, rendre elhallgatott elit-hálózatról, hogy a felszínes politikai vagy történettudományi közhelyeken túl, hitelesebb képet adjunk az

anglo-amerikanizmus törekvéseiről, és újratanuljuk a kapitalizmus természetrajzát. De legfőképp azért, hogy bemutassuk a teljes tárgyilagossággal és eleganciával végigvitt, ám morálisan, szellemileg erősen kifogásolható okkult politikai dialektikájukat, amellyel rafinált módon kihasználták a különböző népek társadalmi-politikai életének gyakran ellentmondásos természetét, jobb és baloldalt, idealizmust és ateizmust egyaránt, s amely dialektika a színpalak mögött a 20. századi történelem alakításának tényleges alapelve, módszere lett, a demokráciáról való szavalás leple alatt.

Carroll Quigley az amerikai belpolitika kapcsán szemléltette ezt, amikor leírta, hogyan használta fel az egymással versengő jobb és baloldalt a társadalom politikai manipulálására a világ egyik legnagyobb befektetési bankja, a J. P. Morgan and Company tulajdonosa: *A Wall Street és a baloldal közötti jelenlegi szövetségek... valójában a Morgan bank és a baloldal közös társulásaiból erednek, ezek folytatásai. Morgan számára valamennyi politikai párt egyszerűen csak egy használandó eszköz volt, és cége biztos lábakon állt minden pártban. Maga Morgan, továbbá Dwight Morrow és más partnerek, a republikánusokkal alkottak szövetséget; Russell C. Leffingwell a demokratákkal, Grayson Murphy a szélsőjobbal, Thomas W. Lamont pedig a baloldallal... Sajnos itt nincs tere annak, hogy bemutassuk ezt a nagy és máig elmondatlan történetet, de emlékeztetni kell arra, hogy mindaz, amit itt elmondunk, csupán része egy sokkal nagyobb képnek. (Tragedy and Hope. 1966)* Antony Sutton Wall Street-könyveiben később igazolta, hogy ez jellemző az anglo-amerikai külpolitikára is, amely a gazdasággal összhangban működik. És ezen a ponton a kutatásunk tulajdonképpen egy politikai démonológiába, politikai-gazdasági bűnszövetkezetek titkosszolgálati jellegű, fedett manipulációiba torkollik, melyeknek része a tömegpropaganda befolyásolása.

Szándékunk az volt, hogy az e rovat hasábjain elhangzottak igazi felébredést hozzanak és további keresésre, gondolkodásra ösztönözzenek. Világossá kell váljon mindenki számára, hogy a hosszú távú angolszász érdekek mentén működő manipulatív dialektika nagy mértékben felelős nemcsak Közép-Európa szétrombolásáért, hanem a demokrácia, a szabadság értékeinek egyre növekvő devalválódásáért is, mind Európában, mind Amerikában; azaz mindazokért a folyamatokért és ellenfolyamatokért, melyeket nemkívánatosnak jellemez az alábbi írás is. Sőt, e folyamatok nyomán a demokrácia az ellentétébe fordult: egyfajta birodalmiság, szép szavakkal takargatott, kifinomult diktatúra fejlődött a talaján, olyasmi, amit korábbi századoktól kezdve épp a demokratikus eszmék, törekvések által akartak meghaladni.

Ha ezeket a ma egyre erősebben észlelhető tendenciákat továbbgondoljuk, akkor – már csak magának a hatalomnak a természetéből következően is –, hihetetlenül megnövekedett elnyomást láthatunk uralkodni a jövőben, az emberérettel való állami rendelkezés totális kiterjesztését *az emberiség üdve, jóléte érdekében*, melynek csupán kezdetleges előjátékai, kísérletei voltak a bolsevik és fasiszta diktatúrák. Sokan megtapsolják majd az új arrogancia politikáját, ahogy manapság, különös módon jobbról is, balról is egyaránt megteszik. *És imádnak a sárkányt, aki a hatalmat adta a fenevadnak; és imádnak a fenevadat, ezt mondván: Kicsoda hasonló e fenevadhoz? Kicsoda viaskodhatik övele? (János apok. 13,4).*

Vajon a történelem igazolja-e az Apokalipszis talányos szavait? A kérdés nem költői, nem vallási, hanem arra vonatkozik, ami összefügg a világtörténelem mélyebb impulzusaival, melyekkel úgy tűnik tökéletesen tisztában vannak az okkult politikai dialektika elsődleges alkalmazói, a sötétség fiai, az akadályozó szellemi hatalmak által inspirált páholyok. Látni kell, számukra az anglo-amerikanizmus is csupán eszköz, ahogyan eszköz volt a korábbi századokban a Velencei Köztársaság intrikus gazdasági-politikai hatalma, melynek segítségével többek között a Brit Birodalom és a materializmus világhódító művét elindították, gondolatokból tettekre váltották a 16-17. századtól. Együttműködő és versengő illuminátusok, jezsuiták, szabadkőművesek, fekete guelfek, netán cionisták, vagy a CIA és az asszasszinok? Nem ez a lényeges. Mert nem emberek, fajok, vagy kultúrák ellen kell harcolnunk, még ha a kezünkbe is akarják adni a kardot, hanem a mélység embergyűlölő istenei ellen az igazság, a megismerés krisztusi fényével. Mint Leibniz írta: *Isten azért engedi meg a rosszat, hogy a leküzdése által jobbá váljunk.* Ennek a rossznak a valódi gyökerei azonban az emberi világ határain túl fekszenek, így leküzdésükhöz is mélyebb valóságmegismerésre, figyelmesebb hozzáállásra van szükség.

Ha komolyan vesszük az emberi fejlődést, ha korunk visszasságai hatására nem esünk egyfajta cinizmusba, egoista regresszióba ennek a fejlődésnek a lehetőségével szemben, akkor meg kell próbálnunk átszemlélni a politikai dialektikát használó „demokratikus birodalom” felemás megjelenési formáit, amelyek a társadalmi életet, a kultúrát, az emberi lelkeket – általában különböző politikai csinnadratták közepette – igyekeznek megfosztani ettől a fejlődéstől, elfedni a lényegét, mindazt a jót, amivel az embernek mindennapjai során foglalkoznia kellene emberi-szellemi kiteljesedése érdekében.

A birodalom a többpárti – de végső soron jobb-bal tudathasadásos – demokráciát és az erősebbek által uralt „szabad” piacgazdaságot tartja mindenki számára követendőnek, civilizációs mintának, de egy antiszociális „létért való küzdelem” másokra kényszerített, eleve egyenlőtlené tett, 19. századi téveszméje jegyében. Annak is egyértelművé kell válnia azonban, hogy csak előre menekülhetünk: az emberi társadalmak életét előbb-utóbb, és mindenekelőtt Közép-Európában, megfelelő formában – azaz legalább olyan tárgyilagossággal mint nyugaton, de hozzá még egy elmélyültebb, életszerűbb szellemi-morális felismeréssel a tarsolyunkban – fel kell szabadítani mind az álszent, szűk körű politikai ideológiák, mind a gazdaság, különösen a pénzvilág túlhatalmától, hogy a három életterület, a szabad szellemi-kulturális élet, a jogegyenlőség elvén nyugvó jogi-politikai élet és a testvériességre, valódi partnerségre törekvő gazdasági élet önmaga alapjaiból és törvényszerűségeiből kiindulón egészségesen, szabadon működhessen. Ez kellett volna legyen a kelet-európai rendszerváltozások fő tanulsága 1989–1990-ben, hogy a demokrácia, ha nem is egy csapásra, de fokozatosan az lehessen, amire hivatott: a nép uralma, s nem egy oligarchikus élite, amely országok, egész földrészek fölött akar gyámkodni, befolyást gyakorolni, hasonló helyi oligarchák révén mindig továbbmentve elavult világrendszerét, mely gazdag kevesekre és elszegényített tömegekre osztja az emberiséget. Amíg ezt nem érti meg, addig Közép-Európa nem lesz igazán önálló, nem tudja betölteni szociálisan és szellemileg harmonizáló szerepét Kelet és Nyugat között, és a múlt ismétlésére kárhoztatják a tőle idegen szellemiségű, sőt vele ellentétes erőket.

VILÁGTÖRTÉNELEM

13. fejezet

A KATASZTROFÁLIS 21. SZÁZAD

Dwight Bogdanov és Vladimir Lowell „Világtörténelem” című műve (Kalifornia Egyetem, Moszkva, 640 oldal, megjelent 2006-ban) a legjobb munkák egyike a demokrácia 1991 utáni hanyatlásáról. Íme, a könyv 13. fejezete:

Ragyogó alkalom nyílt a világ számára, amelyet korábban ritkán láthatott. Mint a 12. fejezetben kifejtettük, az eszmék háromoldalú háborúja, amely kitöltötte a 20. század nagy részét, elsőprő győzelemmel végződött a liberalizmus egykor látszólag kudarcra ítélt erői számára. A faji totalitarizmus 1945-ös legyőzését a kommunista totalitarizmus 1989-90-es legyőzése követte, és a győztes pluralisták úgy látták, lábaik előtt hever a jövő.

A kommunizmus összeomlása elhozta az általános megegyezést, miszerint a szabadpiaci kapitalizmusnak nincs más komoly alternatívája a gazdasági élet megszervezése tekintetében. Majdnem ilyen általános volt a megegyezés afelől, hogy a többpárti demokrácia a legjobb politikai forma; csupán egy maroknyi diktátort nyugtalanít hatalmának megőrzése – legtöbbször a muszlim Délnyugat-Ázsiában található –, és az öregek, akik Kínát vezetik, nyíltan félreálltak az új ortodoxia előtt. Ehhez az ideológiai győzelemhez hozzáadódott – az 1991-es Öböl-háborúban – egy katonai siker, amely megerősíteni látszott az új hatalmi egyensúlyt. A pluralista szövetség technológiai fölényrel rendelkezett a fegyverek terén, ami úgy tűnt, legyőz bármilyen lehetséges ellenlábast.

Potenciálisan mindez nagyobb változást jelentett a történelem folyamán, mint amikor Anglia legyőzte a napóleoni Franciaországot 1815-ben. Az döntött, aki katonailag domináns volt a 19. században, de ez nem vetett véget az ideológiai tévedésnek, amely 1789-ben Franciaországban kezdődött és új alakban ismét megjelent 1917-ben Oroszországban. Az 1989-90-es események még döntőbbnek bizonyultak, mint a reformáció győzelme a 17. században. Ami változott, az az ideológiai színtér, de ez semmiben nem döntötte el a katonai és politikai erőegyensúlyt Európában.

A Kr. e. 31-ben lezajlott actiumi ütközet óta, amely lehetővé tette a Pax Romana-t a következő két évezredre, talán nem volt még egy ilyen változás, amely így átalakította volna a világot; és 1991-ben – eltérően Kr. e. 31-től – a központi eszme, amelyen az átalakulás nyugodott, a győztesek hite volt minden ember politikai és gazdasági szabadságra vonatkozó jogában.

De az átalakulás sohasem történt meg, olyan okok miatt, amelyeket a mai történész-hallgatók jobban megérthetnek, mint a korszak emberei. A 21. század a katasztrófák százada lett, és a 2300-as évekig nem volt lehetséges a ma létező Demokráciák Általános Szövetségének megeremtése. Miért jött az 1991 utáni hanyatlás? A tiszta gondolkodás hiánya, a képzelőerő hiánya és az akarat hiánya miatt.

Oszlop oszlop után dőlt ki

A tiszta gondolkodás hiánya a győztes koalíció mindhárom tagjánál fellépett – az Egyesült Államoknál, az Európai Közösségnél és Japánnál. Ha akarták volna, megoszthatták volna a szabadság és jólét áldásait a világ nagy részével, a 21. század végétől.

Akarták is, azonban nem értették meg, hogy sikerükhöz szükséges partnernek maradniok. Ehelyett mindhármuk szinte egyszerre kezdte előtérbe tolni saját magát a többiekkel szemben. 2006-tól, amikor az utolsó amerikai katona kivonult Európából és Ázsiából, a koalíció összeomlott.

Először a gazdasági rivalizálást okolták. Valóban, 1991 előtt is voltak éles ellentétek az amerikai-európai-japán kereskedelmi kapcsolatokban. Ezek még jobban kiéleződtek az 1990-es években. Az optimizmus rövid fellángolása után a kísérlet, hogy még liberálisabb kereskedelmi szabályozást állítsanak fel, abbamaradt, mivel a protekcionizmus megtorló lépésekhez vezetett, ami újabb ellenakciókat eredményezett, és így tovább. A század végétől egyáltalán nem volt szabályrendszer. A kereskedelmi hanyatlás ártott a világ gazdagjainak; de sokkal inkább ártott a szegényeknek, mert a kereskedelmi háborúban, amely ezután következett, védtelenek voltak.

A gazdasági verseny közepette, mint látni lehet, a megosztottság mélyebb oka működött. A 20. század végén általánossá vált a fejlett országokban annak hangoztatása, hogy túljutottak a nacionalizmus betegségén. De eltúlozták a gyógykezelésüket. Sőt, az az erő, amely létrehozta a nacionalizmust a 18-19. században, most nagyobb mértékben jelent meg. A vágy, hogy megeremtsenek egy identitás-érzést, megkülönböztetve magukat másoktól – „minket” „azoktól” – az egyes országokból áterjedt egész régiókra. Nem volt politikai vagy filozófiai hit, amely elég erős lett volna, hogy ellenálljon ennek a folyamatnak. Megjelent egyfajta hipernacionalizmus. Az új világrend reményét megtörte az Európai Restauráció, a Kína-Japán Együttműködési Övezet és az Új Amerikanizmus.

A képzelet hiánya ezt a helyzetet még súlyosabbá tette, különösen Európában. Az európaiak, akik a 20. század első felének háborúiban elvesztett hatalmuk visszaállítását keresték, megpróbálták létrehozni egy európai uniót. A kommunizmus hirtelen bukásával úgy gondolták, hogy szükséges felgyorsítani a folyamatot. Így is tettek, és Európa nyugati részére koncentráltak, ahol az eszme kialakult – de elmulasztottak foglalkozni a kontinens keleti, volt kommunista részével.

A nyugat-európaiak bevágták az ajtót a kelet-európai export előtt, ezáltal olyan országokat, mint Lengyelország, Magyarország és Bohémia (Csehország - a ford.) – melyek némi segítséggel előreléphetek volna a demokratikus kapitalizmus felé –, a gazdasági és politikai zavarok hosszú periódusára kárhoztatták. A nyugat-európaiak elmulasztották azt is, hogy megállítsák a mészárlást, amely Jugoszlávia széteséséhez társult. A későbbi szörnyűségek a volt Szovjetunióban talán túl nagyok voltak ahhoz, hogy bárki megállítsa őket; de Nyugat-Európa legalább építhetett volna egy akadályt, a Baltikumtól a Fekete-tengerig, önmaga és az oroszországi káosz között.

A nyugat-európaiak a 90-es éveket azonban azzal töltötték, hogy vitatkoztak az egymással vetekedő alapszabályokról; a keleti anarchia Németország határáig terjedt; és 2008-tól a szabad Európa alig volt nagyobb, mint 1988-ban.

Az akarat hiánya Amerikát jellemezte. Pedig 1992-től az Egyesült Államok volt az egyetlen hatalom, amely mindezt megelőzhetné. Meg volt a katonai ereje, egy még mindig hatalmas gazdasága, és a képessége, hogy a világot egészként lássa. Az optimisták úgy hitték, hogy a 20. század ujjongása afelett, hogy az Egyesült Államok kétszer megvédte a világdemokráciát, megmentené az amerikaiakat az izolacionizmushoz való vissza-

térestől, amit a 19. században választottak maguknak, és úgy hitték, hogy Amerika újra a megmentő lehetne.

Az optimisták tévedtek. Amerika gazdasági és faji nehézségei, és Európával, Japánnal való kapcsolatainak növekvő megromlása felemésztette a vezetésre irányuló akarátát. Clinton elnök egy ideig fenntartotta a lehetőséget, de a század végétől a befelé fordulás győzött. A 2003-as Buchanan-doktrína – melyet 180 évvel azt követően hirdettek ki a kongresszus, hogy Monroe elnök deklarálta Amerika önrendelkezésének elvét – Amerika számára a 21. századot a 19. század újabb kiadásává tette (Pat Buchanan jelentősen támogattott republikánus, tüzesen katolikus jelölt volt a 1992-es amerikai elnökválasztáson; az írás eszerint már 1992-ben számolt egy későbbi republikánus vezetéssel – a ford.). A 20. század csupán egy csodálatos eltévelyedés volt.

Mivel az Egyesült Államok most engedékenyebb volt a többi amerikaival kapcsolatos bánásmódjában, az új kiadás jobb volt, mint a régi. Az Egyesült Államok néhány évtizedet azzal töltött, hogy hozzászokjon szűkülő horizontjaihoz, és belső problémáinak megoldásával foglalkozott. De a 2000-es évek közepétől a nyugati félteke egészében véve nyugodt, viszonylag prosperáló, és majdnem teljesen demokratikus volt. A szabadkereskedelmi nemzetek nem-dogmatikus szövetsége volt ez, amelyet védett a körülöttük elterülő óceán (és az Egyesült Államok nukleáris fegyverzete) a bárhonnán fenyegető zűrzavartól. Még Quebec is csatlakozott a Pán-Amerikai Szabadkereskedelmi Övezethez, azzal a feltétellel, hogy nevét franciás ékezzel írhasa. Ez a viszonylag meglegedett nyugati félteke azonban sajnos nem lett mint a világ többi része számára. Itt a pluralista szövetség szétesésének következményei kezdtek jelentkezni, egyik a másik után.

Többé nem lehetett remélni, miként számosan vélték az 1990-es évek elején, hogy a demokráciák néha küldhetnek katonákat, hogy megvédjék a népeket a kor szörnyű eseményeitől – néhány országban a tömeges éhínségtől és az ehhez társuló banditizmustól, másokban a demokráciát brutálisan elnyomó katonai diktatúráktól, másutt a jól szervezett kormányok összeomlásától. Szomáliában az Egyesült Ideiglenes Rezsim (1993–1998) megmutatta, mit lehet tenni. Élelmet osztottak, ami több millió embert megmentett az éhhaláltól, újjáépítették az ország infrastruktúráját, és megszervezték a közigazgatást a választásokig a két országban, melyek megosztása mellett maguk a somáliaiak döntöttek.

De a somáliai beavatkozás az utolsó ilyen jellegű vállalkozás volt. Az intervenció pénzbe és életbe került. Ha ennek elfogadása nehézséget jelentett a demokráciák számára akkor, amikor még szövetségesek voltak, akik megosztották a terheket, ez lehetetlenné vált most, amikor a szövetség felbomlott. Az az eszme, hogy a világ többi része megsegíthető a szabadság és a jólét felé vezető úton, elhalványult a népek gondolkodásában. A jugoszláviai kudarcot követően Nyugat-Európa egy mentális függönnyet eresztett le önmaga és a Bécstől keletre zajló események között. A demokrácia iránymutató lámpásának fénye elhomályosult. Gyökeret vert egy új doktrína, miszerint a szuverenitás megengedi az emberi jogok bármilyen megsértését – *cuius regio eius potestas*.

A demokratikus remények meghátrálását még gyorsabbá tette az elszegényedés, ami a világkereskedelmi szabályok felbomlását követte. Számos afrikai és ázsiai ország hirtelen még szegényebb lett, mint korábban, és könnyű prédává vált a hata-

lom diktatórikus megszerzői számára. 2030-tól a világ népességének nagyobb része élt tekintélyuralmi rendszerben, mint fél évszázaddal korábban.

Az új óriások

Ebből a zűrzavarból két új nagyhatalom emelkedett ki, melyek uralni kezdték a 22. és 23. századokat. Az első – mint az előre látható volt, bár sokan nem vették tudomásul időben a statisztikák kimutatásait – Kína volt.

A kínai gazdaságnak nem volt elég az évi 9%-os növekedési ráta, amit az 1980-as években elért; a mezőgazdasági és kisipari nyitásnak ez a periódusa könnyű volt. Amikor később Kína szembekerült a piaci rendszeren nyugvó modern tömegtermelés nehezebb feladatával, gyorsabban folytatta a növekedést, mint bármely más nagy ország, néha 2-3 százalékponttal is évente. Mivel több, mint egy milliárd lakosa volt, ez a folyamat Kínát a 2020-as évektől gazdasági nagyhatalommá tette; és mivel már rendelkezett atomfegyverekkel és képes volt fenntartani egy félelmetes nem-nukleáris fegyveres erőt is, Kína politikai nagyhatalommá is vált.

Mindazonáltal Kínában nem lett demokrácia. Természetesen már megszűnt kommunista társadalom lenni, amikor az uralkodó párt már nem ellenőrizte a gazdaságot. De ez az uralkodó párt továbbra is kinyilvánította – noha nem nevezte magát kommunistának –, hogy egy olyan nagy és nem egységes országnak, mint Kína, szüksége van erős központi kormányzatra, különösen, ha erős külpolitikát akar folytatni. A volt kommunisták olyan példákat említettek, mint Kína saját történelme, és – időben közelebb – a de facto egypártrendszer az 1945 utáni Japánban. Megegyezésre törekedtek korábbi nemzeti ellenségeikkel, amikor megtörtént a Taivannal való egyesülés 2007-ben, és az újraegyesített Kína nekilátott a piacgazdaság megteremtésének egy tekintélyelvű politikai vezetés alatt. A világ nem először látott ilyen kombinációt.

Kína első nagy külpolitikai kihívása volt, hogy mit tegyen Japánnal. Sokan a japánok közül, akik látták, merre mennek a dolgok Kínában, úgy vélekedtek az 1990-es évek végétől, hogy ha Japán meg akarja őrizni függetlenségét, atomhatalommá kell válnia. De az 1945-ben két japán városra ledobott atombombák emléke és a tény, hogy Japán lakosságának nagy része néhány sebezhető tengerparti városban él, erős ellenállást keltett e felfogással szemben Japánban; és Kína 2009-ben kinyilvánította ezzel kapcsolatos vétőjogát.

Egy kínai nukleáris töltet felrobbanása a tenger fölött Yokohamánál nem járt áldozatokkal, kivéve egy tankhajó legénységét, amely semmibe vette a figyelmeztetéseket. Ez volt a nukleáris erő utolsó katonai alkalmazása. Ez azonban megváltoztatta Kelet-Ázsia térképét, és ettől kezdve Japán olyan lett Kínának, mint ami Svájc volt korábban a nagy európai szomszédoknak: egy gazdag, független ország, amely meghatározott pénzügyi és üzleti szolgáltatásokat nyújt, de ahhoz kicsi, hogy bármiféle rivális legyen a nemzetközi porondon (Japán népessége a tizede volt Kínáénak és gyorsan öregedett).

Kínának döntenie kellett, milyen viszonyt alakítson ki a 21. század másik új nagyhatalmával. Ez volt az az erő, amely szétvetette a világot, legalább olyan hevességgel, mint egy hasonló jelenség 1400 évvel korábban, a régóta mozdulatlan muszlim világból: az Új Kalifátus, ahogyan a kívülállók nevezték, míg meg nem tanulták, hogy ez nem tréfadolog. (Meglepő a szö-

használat egyezése: november 18-án Putyin orosz elnök bejelentette, hogy Oroszország fejleszteni kezdi atomfegyvereit, mert a terroristák egy „új kalifátus” létrehozására törekednek; Amerika reakciója az volt, hogy nem tekinti ellenségesnek Putyin lépését, amely összhangban van az orosz-amerikai egyezményekkel – a ford.)

A muszlimok kudarcot vallottak, hogy fölzárkózzanak a demokráciák politikai és gazdasági fejlődéséhez, s ezt a 19–20. század értetlenül szemlélte. Ezeknek a népeknek mindazonáltal káprázatos eredményeik voltak korábbi történelmük során, és még a legutóbbi időkben is közülük számosan mutattak nagy jártasságot a tudományok és művészetek terén; és a 20. század elejétől fontos szerepet játszott, hogy földjeik tartalmazták az ipari világ fő energiaforrásának nagy részét. Az egyetlen, aminek, úgy tűnt, híjával voltak, a körülmények megfelelő kombinálása, hogy egységes erővé szervezzék magukat. Hogy ez az elemzés helyes, mutatták az Algosaibi ezredes által Szaúd-Arábiában, 2011-ben végrehajtott puccs következményei mutatták. (az eredetiben ellentmondásos az utóbbi két mondat – a ford.) Algosaibinek sikerült az, amin az iszlám oly sok kvázi-egyesítője elbukott: gyorsan ellenőrzése alá vonta az Öböl majdnem teljes olajkészletét; sikeres volt, mert a muszlimokat új geopolitikai cél felé fordította, és mindenekelőtt azért, mert 2011-től a muszlimok érezték, hogy esélyük van törleszteni régi adósságukat az épp szétforgácsolódott nyugati világgal szemben.

A forradalmárok Szaúd-Arábiában – amely most Arabiai Iszlám Köztársaság – részesedést ajánlottak a többi muszlimnak az Öböl olajvagyonából cserébe a külpolitikai szövetségért és a közös hadsereg felállításáért. Az iszlám Kelet legnagyobb része távol maradt; de majdnem minden arab csatlakozott a mozgalomhoz; Irán célszerűnek találta, hogy kompromisszumot kössön, sőt Pakisztán is hozzájárult a hadsereghez. Bár a mozgalom identitását a vallás teremtette meg, a hajtóerő a hipernacionalizmus volt, ennek a régióknak az igénye, hogy színre lépjen.

Az első áldozat Törökország volt, amelyet a többi muszlim árulással vádolt, mivel a demokrácia hazug nyugati eszméjét akarta követni. Egy kudarcba fűlt brit-francia akció Antiochiában (Szíria, 2014) lehetetlenné tette, hogy megakadályozzák Törökország megszállását. Az Új Kalifátus erői a Boszporuszig hatoltak, és a Szandzsák Háborúban (2016) létrehozták első délkelet-európai hídfőállásukat. A fő célpont azonban Oroszország bomló teste volt, az összeomlott Szovjetunió töredéke; és az Új Kalifátus itt talált alapot a Kínával való szövetségre, ami a következő két évszázadot formálta. A kínaiak vissza akarták szerezni a szibériai területeket, melyeket az egyenlőtlen szerződések révén a 19. században átadtak Oroszországnak. Az új muszlim hatalom pedig kezdte kiszorítani az orosz befolyást a volt szovjet muzulmán köztársaságokban; és ezt követően tovább nyomultak észak felé. A kalifátust Kína látta el a fegyverek nagy részével, az pedig nyugati védőzárnyat jelentett Kína számára.

A 21. század közepétől mindez megvalósult, mert senki nem volt, aki megtiltotta volna. Az amerikaiak udvariasan ismételtették, hogy a világ többi részével ők nem foglalkoznak. A megosztott nyugat-európaiak, izolálva Amerikától és az antiochiai katasztrófa miatti sokkhatás következtében nem avatkoztak közbe. India, amelyet megfélemlített az új muszlim hatalom, és amelyet meggyengített egyes észak-nyugati államainak kiválása, segítség nélkül találta magát. Afrika, a Szaharától délre egy időre kitörlődött a történelemből.

Az oroszok, a gazdasági zavarok és a rövid életű kormányok éveit követően, nem voltak abban a helyzetben, hogy ellenállhattak volna. Hadseregük szétzüllött, és a megsemmisítő kínai választól való félelmükben nem használták idejétmúlt atomfegyvereiket. Két rövid hadjárat következtében Oroszország határai az Urálig tolódtak vissza, és a Közép-Uráltól az Azovi-tengerig húzódó bizonytalan vonalig. A menekültek áradata növelte a nyomást Nyugat-Európára. A kínai-muszlim szövetség, ismerve az európaiak még meglévő komoly nukleáris erejét, óvatosságból úgy döntött, hogy nem nyomul tovább; de az új szuperhatalom létrejött.

A ciklus vége

Visszatekintve 2992-ből, láthatjuk, miért veszítették el a demokráciák az 1990-es évek nagy esélyét. Az, hogy a 20. századot a kétfrontos Eszmék Háborújával töltötték a kommunizmus és a fasizmus ellen, világos jele volt annak, hogy egy történelmi ciklus a végéhez közeledik. A demokráciáknak újra meg kellett vizsgálniuk azokat az eszméket, amelyek létrehozták ezt a ciklust; de ez a vizsgálat túl későre maradt.

E demokráciák az 500 évvel korábban kezdődött Reneszánsz és Reformáció termékei voltak. Ez volt az a kor, amikor az egyén a jogait és saját felelősségét kezdte hangsúlyozni a tekintélyi szellemmel szemben, amely a megelőző korszakot uralta. Az értelem, a racionalitás újra hangsúlyozta érvényét a Hit Kora után. Mindez szükségszerű változás volt, és ezek a változások hozták létre az európai-amerikai kultúrát a következő fél évezredben. De, mint szokásos, a változások, amelyek kijavították a múlt tévedéseit, túl messzire mentek és új tévedésekké váltak.

A 18. századtól úgy gondolták, hogy az ember most elért az Értelem korába, amelyben az emberi lények megérthetik és vezethetik életük minden területét. Ez a vélemény hamisnak bizonyult. Ez vezetett többek között az 1789-es francia forradalomhoz, és az 1917-es orosz forradalomhoz, melyek mindegyike igényt tartott rá, hogy emberi jogokról beszéljen, miközben lerombolta azokat, és amelyek mindegyike irracionális dolgokat tett az ész nevében. A fasiszta felfordulás az 1920-30-as években részben erre adott reakció volt, erőszakos visszatérés ahhoz az eszméhez, hogy az emberi cselekvés igazi vezetői a vér és az érzés. A nacionalizmus és édesgyermeke, a hipernacionalizmus ugyane reakciónak voltak szelídebb változatai.

Itt volt az idő az alkalmazkodásra. Új egyensúly vált szükségessé az emberi értelem analitikus része és az ösztönös rész között, racionalitás és érzés között; az ember csak így állhat szilárdan a világban. Új alkut kellett kötni az egyéni szabadság igénye és az egyetemes moralitás igénye között; csak ezután jöhet egyensúlyba a mérlegen a törvény és a szabadság. Mivel nem birkóztak meg időben ezekkel a problémákkal, a demokráciák egyenes úton haladtak 20. századi győzelmük csúcsáról a mélypont felé. Nem tudták, mit tegyenek a következőkben.

Ma már könnyű erről beszélni. 2992-ben 3 milliárd ember foglalkozik, legalábbis részben, az új egyensúly megtalálásával. És látják Kínát és a muszlimokat, amint a saját megosztottságuk és bizonytalanságuk új korszakába lépnek; Oroszország újra összeszedi magát; Amerika visszatér a világba; és Európa megelégszik egy prózai, de működőképes valósággal. A Pax Democratica feltételei megértek. Bár csak előre látták volna 1992 népei azt, amire távoli utódaik képesek.

Fordította: Z. Tóth Csaba